

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Slidrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

HET SCHARLAKEN SNOER

En zij bond het scharlaken snoer aan het venster.
Jozua 2 : 21b.

In de rij van de geloofshelden en -heldinnen treffen we ook de naam van Rachab aan. Naar haar afkomst was zij een heidin. Een inwoneres van Jericho. Van haar is echter nog meer bekend. Zij was een publieke vrouw. Een vrouw van slechte zeden. Een hoer. Haar beroep als herbergierster gaf haar regelmatig gelegenheid om haar oneerbaar beroep uit te oefenen. Aan de voorkant van haar woning hing een scharlaken snoer. Dit was in die tijd het uithangbord dat huizen van vrouwen als Rachab kenmerkte. In haar woning kwamen de verspieters terecht. En dit naar het voorzienig beleid van God. Hier waren ze niet alleen veilig, maar hier zouden ze ook vernemen het soevereine werk van God.

Verwondering zal het hart van de verspieters vervuld hebben toen zij zaken hoorden vertellen, die zij uit de mond van zulk een vrouw niet verwacht hadden. Het wonder van vrije genade had zich voltrokken in het hart van Rachab. De Heere had het gehoorde gezegd in haar leven.

Tot de inwoners van Jericho was doorgedrongen wat de Heere gedaan had. De God van Israël had voor Israël een pad gebaad in de Schelfzee. De beide koningen der Amorieten, Sihon en Og, had de Heere gegeven in de hand van Israël. En nu trok het volk naar de Jordaan. Het ging de richting van Kanaän. Haar medeburgers werden even getroffen door deze tijding, maar verhardden zich. Zij geloofden dat Israël Jericho niet zou kunnen veroveren. Deze vestingstad was onneembaar. Die overtuiging was Rachab niet toegedaan. Zij geloofde dat Jericho zal vallen. Alle burgers zullen omkomen. Want de Heere, de God van Israël, is een God boven in de hemel en beneden op aarde. Zijn macht is niet te stuiten. Aan Zijn macht zijn geen grenzen. Jericho zal vallen en zij zal omkomen. Dit is haar vaste overtuiging. Daar twijfelt zij niet meer aan. De gehoorde boodschap heeft bij haar het geloof in Israëls God verwekt. Zijn almacht greep haar aan, maar ook Zijn rechtvaardigheid. De God van Israël zal haar straffen. Hij zal haar zonde bezoeken. Haar zondig leven, haar zondige praktijken staan haar duidelijk voor de aandacht. Zij kan haar zondige praktijken niet meer voortzetten, maar zij kan haar leven tot hiertoe niet meer overdoen. Zij is een hoer voor het aangezicht van de God van Israël.

Sprekend tot de verspieters over wat zij gelooft, verzoekt zij een teken. Een zichtbaar teken, dat aan haar en de haren weldadigheid en trouw bewezen zal worden wanneer de muren van Jericho ineen zullen storten.

Haar wens wordt vervuld. Zij ontvangt een teken. Een zichtbaar teken. Zij moet het scharlaken snoer van haar huis aan het venster binden. Rachab voldoet aan de opdracht. Zij bond het scharlaken snoer aan het venster. Het snoer werd verlegd. Dit houdt op zich heel wat in. Er ligt in verklaard haar vrijwillige verandering over haar zonde. Het belijden van haar schuld tegenover de God van Israël. Openlijk belijdt zij dat zij tegen Hem gezondigd heeft. Zij weet zich strafwaardig.

In haar daad blijkt duidelijk dat de Heere in haar leven is gekomen. Immers niemand wil zich van nature, vrijwillig, gewillig vernederen voor de Heere. Het oprecht schuldbelijden wordt bij ons niet gevonden, wel het zich handhaven. Het bedekken van de zonde en schuld. Genade maakt ons tot zondaar voor God. Door Gods genade komen we als een boetvaardige zondaar voor de Heere.

Haar daad laat nog een andere zaak zien. Haar leven is veranderd. Voorheen was het snoer het teken dat zij wilde zondigen, maar nu is het het teken dat zij met de zonde gebroken heeft. Zij kan niet meer in de

zonde leven. Zij kan niet meer buigen voor de zondige afgod van het vlees; zij wil nu van harte buigen voor de God van Israël. Door haar daad scheidt zij zich ook af van haar plaatsgenoten. Zij begeert de God van Israël te dienen. Genade leidt tot een breuk met de wereld en legt een band aan God en Zijn dienst. Die dienst wordt de dienst van het leven.

Het scharlaken snoer is voor haar ook een zichtbaar teken, dat de Heere haar genadig zal zijn. Hij zal haar bevrijden van het oordeel dat Jericho zal treffen. Rachab zal in het oordeel niet omkomen, alhoewel zij naar recht dit oordeel verdiend heeft. Door dit snoer en achter dit snoer zal zij veilig zijn. Gelijk Israël in Egypte veilig was achter het bloed, zo is zij veilig achter het rode koord. Achter dit koord blijft zij staan. Haar oog blijft gevestigd op dit koord.

Dit koord spreekt ons van de verlossende en bewaerende kracht die er ligt in het bloed van Christus. De Borg Christus Jezus heeft Zijn scharlaken bloed gestort, opdat een schuldig volk verlost wordt van het rechtvaardig oordeel van God en bewaard zal worden voor de toekomende toorn van God. Opdat het bekleed zal worden met het blank der gerechtigheid Gods. Haar hoop is nu gericht op het erbarmen Gods. Zij ziet uit naar de heilsdaad Gods. Zij wacht op het heil der Heeren. De grond van haar wachten, van haar uitzien ligt in het snoer. In de gedane beloften. Immers bij het scheiden hadden de mannen tot haar gesproken: „Wanneer de Heere ons dit land geeft, zo zullen wij aan u weldadigheid en trouw bewijzen.”

Zal nu Rachab nimmer bestreden zijn? Heeft zij nimmer getwijfeld? Inderdaad! Zulke tijden zijn er in het leven van Gods kinderen. Bijzonder wanneer de realisering van de verwachting op zich laat wachten. En Rachab moest wachten. Dagen wachten. Het heeft nog even geduurd vóór Israël Jericho naderde.

De Heere sterkt in de wachtenstijd. Sterkt met de zekerheid dat zal gebeuren wat Hij beloofd heeft. Het scharlaken snoer is daar het zichtbaar teken van. De Heere komt op Zijn Tijd. En die tijd is ook voor Rachab aangebroken. Rachab komt niet om met de ongehoorzamen. Zij wordt bewaard in het uur van Gods oordeel. Zij sterft niet; zij mag de daden des Heeren verkondigen. Achter het snoer was zij veilig. Zij werd behouden voor eeuwig. Een hoer voor eeuwig behouden. Welk een wonder van Gods soevereine genade. In zijn commentaar op Hebreërs schrijft Calvin: „De hoer is hierbij geplaatst, nl. in Hebreërs 11, om de genade Gods groter en heerlijker te maken”. Gods genade is wonderlijk en rijk. Die donkere achtergrond van Rachabs verleden moet de genade te lichter maken, zoals de diamant het rijkst schittert op het diep-zwarte laken.

En waartoe wordt het ons beschreven? Opdat we zouden weten dat er bij de Heere raad is voor hopeloze gevallen. Voor mensen, die moeten belijden dat zij krachtens hun bestaan voor God, net zo slecht zijn als Rachab voor de Heere. Is dit uw belijdenis? Zoekt dan schuiling achter het bloed van Christus en gij zult behouden worden.

M.C. Tanis

VAN DE REDAKTIE

1. Vorige nummer: Verschillende artikelen van het vorige nummer waren met een te kleine letter gezet. Daar zijn bezwaren tegen ingekomen. Begrijpelijk en terecht. Maar ter verontschuldiging willen we even het volgende naar voren brengen. In verband met ziekte van de chef van de drukkerij moest de voorbereiding gedeeltelijk worden uitbesteed. Dat is in bijzondere omstandigheden wel eens meer gebeurd, maar deze keer is er gebruik gemaakt van een kleiner lettertype. Dat was fout. Dat werd te laat gezien. We hopen dat dit niet meer voorkomt. Het voordeel is wel geweest, dat er meer kopij moest worden geleverd en er dus een extra artikel in het blad kwam.

VAN DE ADMINISTRATIE

Nu wij weer aan het begin staan van de jaarlijks terugkerende vakantietijd, willen wij onze abonnees opwekken, die daarvan gebruik maken, om in de omgeving waar zij wensen te vertoeven, ons blad „Bewaar het Pand” vooral niet te vergeten. Wellicht heeft u gelegenheid om een nieuwe abonnee te noteren, waardoor u ook met de daad ons blad meer bekendheid kan doen geven. Dit meenden wij langs deze weg door te moeten geven, en wachten met belangstelling af, hoe uw reactie is.

Met dank mochten wij nog enkele giften ontvangen, o.a. van J. te N. f 50,- en D. M. te W. f 25,-, terwijl aan overbetalingen nog f 65,- extra werd overgemaakt. Voor dit alles zijn wij dankbaar, als bewijs dat ons blad niet vergeten wordt. Wie verrast ons een volgende maal?

Adm. adres Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 70.43.50.

v. d. L.

2. Ontmoetingsdag: We willen deze keer volstaan met een enkele herinnering aan de aanstaande ontmoetingsdag, D.V. te Kampen te houden op de vierde zaterdag van augustus a.s. Hebt u al plannen gemaakt?

3. Zendingsdag Elburg: In dit verband willen we ook even aandacht vragen voor de zendingsdag te Elburg, D.V. te houden op woensdag 20 juli a.s. Dat is in de tijd van de vakantie van de bouwvakkers. Zoals elk jaar gebruikelijk is. Deze zendingsdag is ingeburgerd. Het is zo'n beetje een kleine ontmoetingsdag in de geest van de vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand. Zie de advertentie!

4. Volgende nummers van ons blad: We hopen ook tijdens de vakantiemaanden ons blad op de gewone tijd te laten verschijnen. Dit heeft wel enkele bezwaren. Zelf hopen we D.V. 8 juli a.s. voor drie weken naar Canada te gaan en ter drukkerij zijn er natuurlijk ook met vakantie. Nu willen we het zo doen, dat er voorlopig nummers met 4 pagina's verschijnen. Dan houden onze lezers wat te goed voor later. En onze medewerkers hebben nog altijd er voor gezorgd, dat er tijdig kopij was. Dat zal nu ook zeker weer het geval zijn.

5. School voor Dundas en Hamilton: Er blijven nog giften nadruppelen. Nu kwam er op de rekening van de Rabo-bank een gift van f 10,- binnen. Waarvoor hartelijk dank. We hopen in de vakantietijd Ds. Hamstra van Dundas wel te ontmoeten en na terugkomst nadere mededelingen te kunnen doen.

We ontvingen nog een gift van f 50,- voor dit doel, waarvoor eveneens hartelijk dank. Het totaal bedrag op de bank is nu ruim f 9500,-.

B.

CATECHISMUS, LEERBOEK VAN DE ORDE DES HEILS

ZONDAG 24

Belangstellend wordt gevraagd: Maar waarom kunnen onze goede werken niet de gerechtigheid voor God, of een stuk derzelve zijn? En dat is te begrijpen. Want de goede werken worden niet alleen aangeprezen, daar een boom die geen goede vruchten voortbrengt wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen. En al is het blad van de belijdenis aantrekkelijk, de boom is evenwel zonder vrucht, geheel verwerpelijk. Maar het nieuwe leven draagt van meet af vrucht. En dat werd door de burgers van Bethlehem in de Moabitische Ruth geprezen, want de ganse stad wist, dat zij een deugdelijke vrouw was. En bij het vallen van Paulus in het stof der verootmoediging, was het terstond zijn bede, als vrucht van het nieuwe leven: „Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” Terwijl het ook was bij de tollenaar een gaan in de weg der gehoorzaamheid, om te komen voor Gods aangezicht met de bede: „O

God, wees mij, zondaar, genadig". En hij kreeg vergeving der zonden en een recht ten eeuwige leven. Het is niet mogelijk de beleving van de orde des heils te bekomen, met behoud van de zonde en het gaan in de weg der zorgeloosheid.

Maar wel heeft het plaats dat men, tot schade van het geestelijk leven, door de wortel van eigengerechtigheid aangedreven wordt, te steunen op wat goede werken. En dat stremt het vorderen op de weg van de orde des heils, om gefundeerd te mogen worden in de heilsfeiten, wat we zo nodig hebben, voor het geestelijk kennen van de heilsweldaden. Waarom het ons door de Schrift op het hart gebonden wordt, dat onze goede werken niet de gerechtigheid voor God, of een stuk derzelve kunnen zijn. En dat is zo noodzakelijk, daar wij de eigengerechtigheid dan stellen tegenover de ongerechtigheid, om er met des te meer beslistheid des harten op te vertrouwen. Want dat zijn dan de vermeende bewijzen van het kindschap, al wordt het licht van Gods vriendelijk aangezicht er in gemist. En daarmee zoekt men dan het kwade te dekken om zo ongestoord voort te leven. Wat ons dan doet leven bij onze bekering en wat oude bevindingen. Wat het hart door alles heen steeds verder doet afdwalen van het geloof dat werkt door de liefde. En dat deed zelfs de Pelgrim afwijken van het rechte spoor door niet te letten op de stenen van Gods beloften, die wij zo nodig hebben om de Heere heilbegerig aan te kleven en kinderlijk te vrezen, tot wasdom van het geestelijk leven. En zo moest de Pelgrim altijd weer terug naar het gaan op de stenen van Gods beloften, waartoe hij ernstig werd vermaand.

Het gaat hier om de beleving van de rechtvaardigmaking uit het geloof, tot het zoeken van de heiligmaking in Christus. Want door te blijven staan in de beschouwing van de rechtvaardigmaking, wordt het doel der zaak uit het oog verloren en dat is het gaan op de weg van de heiligmaking, want zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien. En met onze rechtvaardigmaking kunnen we niet de heiligmaking beleven. Waarom wij onze verdorvenheid en verdoemelijkheid in Adam steeds grondiger moeten leren kennen, daar wij met ons vlees de wet der zonde dienen, al dienen wij met ons gemoed de wet Gods. Want de nieuwe mens leeft bij de wet van Christus, de wet der liefde. En de wet der zonde is en blijft de wet van Adam, waarin en waaruit de oude mens leeft. En daarvan is geen verlossing zolang wij zijn in het lichaam der zonde. Zodat in de stand van ons leven de tollenaarsbede, de bede van het hart blijft. Want de oprechten kunnen in de stand van het leven, zich niet met hun staat op de been houden. Zodat zij ook alleen door de gerechtigheid van Christus in hun stand kunnen bestaan voor Gods aangezicht. Want Jesaja riep onder de majesteit van Gods heiligheid en rechtvaardigheid uit: "Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man ben van onreine lippen". En laat dat toch zijn door de onderwijzingen van Gods Geest, de beleving van ons hart. Want in die totale verdorvenheid zijn en blijven wij verdoemelijk tot onze zelfverfoeiing voor het aangezicht des Heeren. Opdat het ons in die innerlijke beleving steeds duidelijker zou worden, dat de gerechtigheid, die voor Gods gericht bestaan kan, gans volkomen en der wet Gods in alle stukken gelijkmatig zijn moet. En in dat licht wordt het ons duidelijk, dat ook onze beste werken in dit leven alle onvolkomen en met zonde bevuilde zijn. Wat de dichter deed bidden: "En ga niet in het gericht met Uw knecht; want niemand die leeft zal voor Uw aangezicht rechtvaardig zijn". Zodat wij niet alleen ten opzichte van onze staat, doch ook van onze stand alle recht en waardigheid moeten verliezen voor het aangezicht des Heeren. Wat Jeremia deed uitroepen tot eer van de Heere: "Dit zal ik mij ter harte nemen, daarom zal ik hopen: Het zijn de goedertierenheden des Heeren dat wij niet vernield zijn, dat Zijn barmhartigheden geen einde hebben. Zij zijn alle morgen nieuw, Uw trouw is groot. De Heere is mijn deel, daarom zal ik op Hem hopen".

Het is in die diepe vernedering en verootmoediging voor het aangezicht des Heeren, altijd weer een kinderlijk opkomen uit het Goddelijke verlossingsplan, dat schittert in Zijn goedertierenheid.

Het gaat in de gerechtigheid waarmee wij kunnen bestaan, alleen om de borggerechtigheid van Christus in alle stukken. En dat geldt Zijn lijdelijke en dadelijke gehoorzaamheid tot eer van Zijn God en verheerlijking van Zijn wet. Het is dan ook door Zijn gerechtigheid, dat het nieuwe leven der genade heilig is in heilbegerig te leven voor de Heere. Maar onze beste werken zijn onvolkomen en met zonden bevuilde, wat de oprechten tot smart is. En daarom verlangt dat nieuwe leven naar de volmaaktheid, om de Heere daarin eeuwig te verheerlijken in al Zijn deugden en grote daden.

Maar des al niettemin beloont de Heere het ijveren voor Zijn naam en zaak in de liefde des geloofs, al is er vanwege onze verdorvenheid, die ons daarin altijd aankleeft, niet de minste verdienstelijkheid. Hij geeft in die weg toch vrede en blijdschap in het gemoed. Verkwikt het hart met licht van Zijn vriendelijk aangezicht. Wat Job juist in die weg deed komen in een zware beproeving, om daarin des te meer de Heere te

verheerlijken. En al zijn de verzoeken van Satan en ongelooft daarin aanwezig, zegt Jacobus: "Acht het voor grote vreugde, mijn broeders, wanneer gij in velerlei verzoeken valt; wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt." En dat wordt beleefd op de leerschool van vrije genade bij het komen tot de staat der genade. Hij schenkt genade tot de beleving van die genade bij het vluchten tot de troon der genade. En dat is zonder enige waardigheid in de mens. Waartoe dan het Woord van de genade des Heeren steeds meer dierbaar wordt voor het hart.

Als vanzelf komt dan ook de vraag: Maar maakt deze leer niet zorgeloze en goddeloze mensen? op uit het godsdienstig denken van de mens. Hij wil zichzelf handhaven in zijn godsdienstig grondbeginsel. Neemt het niet ter harte, dat hij door de inbindende kracht van de algemene genade, in een meerdere of mindere mate bewaard wordt voor de totale uitleving van het beginsel der ongerechtigheid. Wat de mens nog doet zijn in het heden der genade om zalig te worden. En dat wordt ons door de Heere met dit woord op het hart gebonden: "Zie nu is het de welangename tijd; zie nu is het de dag der zaligheid." Om het ter harte te nemen, dat de Heere ons nog door Zijn roepstemmen, die ernstig en waarachtig zijn, onophoudelijk aanspreekt in Zijn Woord, om te letten op de grote Zaligheid, die ons wordt aangeprezen. Hij wacht op ons, opdat Hij u genadig zij in Zijn ontfermende liefde. Opdat wij door de onwederstandelijke werkingen van Zijn Geest, de implanting in Christus zouden bekomen bij het deelachtig worden van het wezen des geloofs. En dat werkt Hij tot roem van Zijn genade, zonder ons in ons. Wat het hart doet komen tot de hartelijke overgave aan de Heere en Zijn dienst.

Maar dat wil niet zeggen, dan voor altijd in staat te zijn, vaardig en waardig te gaan op de weg des geloofs. We zijn niet alleen bij de aanvang, doch ook bij de voortgang van de dierbare werkingen van de Heilige Geest afhankelijk, al wordt het door des Heeren trouw nooit weer een terugvallen in de staat des ongeloofs. Want dat dierbare genadewerk houdt Hij in stand door de trekkende kracht van Zijn goedertierenheden. Maar in het besef van onze ellendigheid en onwaardigheid bidt het hart: "Laat niet varen de werken Uwer handen." Waarvan Paulus getuigenis gaf met dit woord: "Vertrouwende ditzelfde, dat Hij, Die in u een goed werk begonnen heeft, dat voleindigen zal tot op de dag van Jezus Christus." Waarom Hij alleen de eer ontvangt van dat grote en heerlijke genadewerk. En dat in diepe verootmoediging voor Zijn aangezicht, daar Hij bij Zijn dierbaar onderwijs ook gaf de innerlijke beleving om tegen de stroom op, te mogen volharderen in het geloof.

Soest.

R. Kok.

NAAR DE KATECHISATIE

211

VAN DE VOLEINDING

b) De tekenen der tijden (4)

We hebben het gehad over die twee beesten uit Openbaring 13.

Het ene kwam op uit de zee, als volkerenwereld voorgesteld en het tweede beest uit de aarde, dat de VALSE GODSDIENST vertegenwoordigt, want het gelijkt op het Lam en het spreekt als de draak. „Het verleidt de gehele wereld”.

Al zijn volgelingen dragen een „merkteken” aan hun voorhoofd en aan hun rechterhand. Wie dit merkteken niet dragen, zullen niet meer kunnen kopen en verkopen. Zo zal het zijn, wanneer het rijk van de antichrist tot het toppunt van zijn heerschappij is gekomen. Daarop wijst ook zijn getal: 666 als het getal eens mensen, zoals we lezen. 666 is de mens (en hier dus de antichrist) in de hoogste openbaring van zijn macht, waarin al zijn energieën zijn geconcentreerd op de verwachte heilstaat.

Deze ingebeelde heilstaat bedoelt de bevrijding van de mensheid, waarbij allen de rechten, de vrijheid en de bezittingen van ieder mens ontnomen zal worden en deze volledig in handen zullen komen van de gemeenschap, zoals de doelstellingen zijn van het „communisme”, desnoods door geweld.

We zien duidelijk dit helse streven openbaar komen in de uitholling van het gezag, in een steeds meer met een glimlach toegeven aan de vormen van geweld, zoals stakingen, roof- en moordovervallen en allerlei terreurdaden.

Zo is er thans een worsteling gaande tot vrijmaking van de mensheid. Zij hangt samen met de vraag: ligt het „paradijs” achter of vóór ons?

Gods Woord zegt, dat het achter ons ligt als een verloren paradijs vanwege onze diepe val. En dit verloren paradijs kon alleen hersteld worden door God Zelf en wel door Jezus Christus, door Zijn Middelaarsverdienste. Door het wederba-

rend werk van de Heilige Geest is er toegang tot het ontsloten paradijs en dat voor hen, die zich als schuldigen en doemwaardigen voor God leren kennen. Dat zijn al degenen, die het merkteken van het beest niet dragen, maar op wier voorhoofden staat geschreven de Naam des Vaders. Openb. 14:1.

Maar voor de aanbidders van het beeld van het beest ligt het paradijs, dat zij zoeken..... vóór hen. En dat is die zogenaamde heilstaat.

Het beest uit de zee en het beest uit de aarde (de valse profeet) werken in bond samen.

Dit komt duidelijk aan het licht, wanneer men thans rustig „christendom” en „communisme” of „Marxisme” kan doen samengaan. En dat behoeft men echt niet alleen te zoeken bij de „wereldraad van kerken”. Wordt zelfs niet in de kerken der Reformatie al meer de verlossing (liever spreekt men van de „bevrijding”) van de mens gezien als een verlossing van sociale ellende?

Het is opmerkelijk, dat er bij de dragers van het merkteken van het beest ook kleinen staan vermeld. Daarom is het voor onze jeugd zulk een hoogst misleidende en gevaarlijke tijd! Al die verderfelijke theorieën van de moderne theologie en van het z.g. nieuwe evangelie zijn als handwijzers naar zulk een verlossing te beschouwen.

Welnu, een en ander samengevat, zal het hoogst noodzakelijk zijn op de TEKENEN DER TIJDEN acht te geven en daartoe die op de juiste wijze te taxeren, ja ernstig te onderzoeken, wie in feite zullen behoren bij de dragers van het merkteken van het beest.

Om met het laatste te beginnen, behoren tot die dragers alle openbare goddelozen, allen die „tweedracht, sekten en mouterij in de kerken en wereldlijke regeringen aanrichten”, alle valse kerkgenootschappen, waarbij toch zeker ook de Roomse kerk moet gerekend worden. En zijn dat al de genoemden alléén?

Ach, onder die grote schare zullen ook gezien worden dragers van het merk- en veldteken van Christus, van de heilige doop, maar die gebroken hebben met de kerk, met de Bijbel, met de godsdienst.

Dat is allemaal voor hen geworden een antieke boedel.

En nu zijn er gelukkig nog jongeren en ouderen, die zover nog niet zijn afgeweken. Maar dreigen er niet grote gevaren, wanneer we denken, welke ontzaggelijke boze tijd we tegemoet gaan, op welke tijd de „tekenen der tijden” zo ernstig wijzen? En dat niet alleen in de toekomst. Ook nú zien we de ontstellende afval in de kerken, op de scholen, in de gezinnen en wel hierin bestaande, dat al die beschouwingen over zonde, schuld, ellende, oordeel, enz. antieke begrippen zijn, geschikt om opgeborgen te worden op de rommel-zolder, zoals Dr. W. Aalders die noemde.

Ja, men durft zelfs als ambtsdrager zaken als „wedergeboorte, bekering” te kwalificeren als „gezeur”. Is het niet in- en in-droevig, ja, Godontrend!

De tekenen der tijden wijzen ten slotte naar de „voleinding der eeuwen”, naar de wederkomst van Christus!

Niet zonder ernstige reden heeft de Heere Jezus Christus Zijn kerk vermaand om te waken en te bidden.

Niemand weet, wanneer precies die grote dag zal aangebroken zijn. Alleen de Vader.

Maar wel is het opvallend, dat de rijp-wording van de wereld in haar anti-Goddelijke en anti-Christelijke openbaring in zulk een verbazend snel tempo plaats heeft en dat daarmee nauw samenhangt de snelle ontwikkeling van de techniek.

Christus heeft ter verduidelijking van het letten op de tekenen der tijden de gelijkenis gebruikt van het uitbotten van de vijgeboom. Maar hierover D.V. in een volgende les.

Elburg.

v. L.

DE NEDERLANDSE PURITEINEN 2

Willem Teellinck: De man, die als eerste deze Engelse praktische geest in zich opnam, zelfs voordat Ames naar Holland kwam, was Willem Teellinck. Hij wordt over het algemeen beschouwd als de vader van de Nadere Reformatie in Nederland.

Teellinck werd in 1579 in Zierikzee geboren. Hoewel hij eerst de bedoeling had om predikant te worden, voltooidde Teellinck uiteindelijk een studie in de rechten in Poitiers. Nadat hij echter in 1603 zijn graad behaald had, ging hij naar Engeland voor een verblijf van

negen maanden. Daar ontmoette hij enige Puriteinse vrienden, wier nauwe wandel met God een diepe indruk op de jonge Willem maakte. Zijn verlangen om predikant te worden herleefde en na veel zielsonderzoek en ernstige raad van zijn Puriteinse vrienden, besloot hij naar het seminarium te gaan. Gedurende twee jaren studeerde hij theologie in Leiden onder Arminius en Gomarus. In 1606 behaalde hij zijn graad en werd predikant van de Hervormde Kerk te Haamstede. Vandaar ging hij naar Middelburg in 1613, waar hij voor de rest van zijn leven stond. Teellinck trouwde met een Engelse vrouw en smaakte de vreugde om drie van zijn zoons predikant te zien worden, terwijl één van hen dominee werd van de Engelse gemeente te Middelburg. Eén van zijn dochters trouwde met een Engels predikant. Teellinck is bekend om zijn praktikalere prediking, met de nadruk op de levensheiligung. Hij was niet bijzonder welsprekend, toch werd hij een populaire prediker en een geliefde herder. Hij schreef veel, hoofdzakelijk over praktische onderwerpen. Hoewel zijn Calvinisme overeenkwam met de Synode van Dordt, was Teellinck kritisch ten opzichte van hen, die voor de waarheid vochten, terwijl hun leven weinig of geen blijken van godzaligheid vertoonde. Hij benadrukte de beleving van de waarheid in het hart. Hij was ook een sterk voorstander van een reformatie, zowel in de kerk als in de maatschappij. Hij ijverde zeer voor een strenge sabbathsviering en preekte tegen vele sociale misstanden. Hij was ook één van de eersten om de kerk op haar zendingsplicht te wijzen, en was ook zelf een voorbeeld door zijn grote bewogenheid met de zielen.

Om u iets van zijn geschriften te laten zien, zal ik iets aanhalen uit zijn Soliloquium, waarin wij een kind van God ontmoeten, weergegeven in zijn strijd, als hij tot het licht komt. Terwijl hij meer en meer ziet hoe zondig hij is, wanhoopt hij bijna aan de genade. Besprongen door twijfelingen aangaande zijn uitverkiezing, vraagt hij zichzelf af: Wat, indien ik niet ben uitverkoren? Heeft het enige zin om te bidden? Maar wanneer hij deze last bij de Heere brengt, wordt hem getoond, dat de uitverkiezing in plaats van bedoeld te zijn om vrees te verwekken, troost wil schenken aan een benauwde ziel, omdat nu zijn verlossing geheel in Gods hand ligt en niet in de mens, die enkel ijdelheid is. Dan, als hij tracht om gemeenschap met Jezus te zoeken en er naar verlangt om met Zijn liefde vervuld te worden, roept hij uit: "Laat de oceaan van Uw liefde alle zondige liefdes in mij verteren. O Heere, wanneer zal het zijn, wanneer zal het uur komen, dat Gij Uw onwaardige dienaar wilt bezoeken, en Uzelf aan mij openbaren, en mij optrekken, zodat ik U mag achterhalen? Hier verlangt mijn ziel naar, dit is het wezen van mijn hoop. En die hoop alleen al bemoedigt mijn hart als een voorsmaak van die vreugdevolle huwelijksdag, wanneer Gij, mijn Geliefde Bruidgom, wilt afdalen, om Uw onwaardige dienaar te bezoeken en mij te omarmen in Uw liefdesarmen!"

Dit is waar mysticisme, waarvan wij zoveel aantreffen, zowel bij de Engelse als bij de Nederlandse puriteinse godgeleerden. Teellinck stierf in 1629.

Gijsbertus Voetius: Nog een grote leider van de Nadere Reformatie in Nederland is Gijsbertus Voetius (1589-1676). Voetius werd in Utrecht geboren en studeerde theologie in Leiden, waar hij zijn vriend voor het leven, Teellinck ontmoette. Bevestigd in 1611, raakte hij betrokken bij het Arminiaanse geschil, waarbij hij natuurlijk de zijde van de "Contra-Remonstranten" koos. In 1636 kreeg hij een benoeming voor de leerstoel in de theologie aan de universiteit van Utrecht. Voetius was een vurige volgeling van Teellinck en Amesius. Deze invloed kan duidelijk opgemerkt worden in zijn inaugurele rede te Utrecht. Zich richtend tot de theologische studenten, vermaant hij hen als volgt: "Oh, zonen der profeten, kandidaten voor het heilig ambt...het is uw plicht om de oorlog te verklaren aan jeugdige lusten, de verleidingen van de wereld, zoals het regelmatig bezoeken van herbergen, dronkemansruzie, dobbelen, theaterbezoek - die alle niets anders zijn dan een verspilling van de tijd, die u aan uw studies moest geven. Het is uw roeping om door uw voorbeeld te tonen, dat het Evangelie, waarover u dagelijks spreekt en denkt, werkelijk een innerlijke kracht bezit. De Schrift vraagt van ons, dat wij de wereld en al haar genietingen verzaken. Wee u, wee mij, wee alle theologen, indien wij ijveren voor de waarheid en anderen de beginselen der godzaligheid leren, terwijl wij er zelf niets van kennen!....."

Wee ons, indien wij luide prediken tegen allerlei soorten zonde, terwijl wij zelf vol van verborgen gruwelen zijn! Indien wij proberen om anderen ongerust te maken, terwijl wij zelf onbewogen blijven!..... Tenzij wij onze zielen overgegeven hebben om zielen te winnen, tenzij wij stichten in woord en daad, zijn wij huurlingen, verraders van de zaak van Christus!"

Hier zien we duidelijk Voetius' levendige belangstelling in de praktikalere godzaligheid. Toch was hij te veel een Nederlander om zijn intellectualistische scholastieke neigingen te verliezen. Terwijl hij veel van de Engelse praktikalere godzaligheid, welke een godzalig leven benadrukte, waardeerde, verschilde hij van de Engelsen wat betreft het wezen van de theologie.

Want Voetius' theologie was meer dan een "doctrina bene vivendi" (leer om goed te leven). Hij beschouwde het ook als een "scientia rerum divinarum" (wetenschap van de dingen van God) en hier hebben we, geloof ik, één van de verschillen tussen het Engelse en Nederlandse Calvinisme. In Nederland heeft de nadruk op de theologie als een wetenschap gelegen, terwijl de Puriteinen in Engeland altijd meer de klemtoon hebben gelegd op het praktikalere karakter van de theologie. Dit is natuurlijk een generalisatie, waarop vele uitzonderingen zijn; het kan echter niet ontkend worden, dat dit verschil in beklemtoning aanwezig is.

Herman Witsius: Een ander Nederlandse Puritein is Herman Witsius (1636-1708). Witsius studeerde theologie onder Voetius, Hoornbeek en Maresius, en werd in 1657 in het ambt bevestigd. Vanaf het begin van zijn ambtelijke loopbaan, was hij betrokken bij de geschilpunten van zijn tijd. Hij predikte vurig tegen alle soorten van kerkelijke en maatschappelijke toestanden van wanorde. Een van zijn eerste pamfletten "De twist van de Heere met Zijn Wijngaard" openbaarde hem als een oprecht en bekwaam vertegenwoordiger van de Nadere Reformatie. Een man van zijn gehalte kon niet lang onopgemerkt blijven. In 1675 werd hij tot professor benoemd te Franeker. Twee jaar later publiceerde hij zijn "Stelsel van de Verbonden tussen God en de mens. In 1680 aanvaardde hij een professoraat te Utrecht, waar hij gedurende 18 jaar les gaf.

Witsius was een man met een vredelievende geest. Zijn stelregel was die van Richard Baxter: in essentiële zaken eenheid, in niet-essentiële zaken vrijheid. En in beide mildheid. Het is daarom niet verbazingwekkend, dat juist aan Witsius gevraagd werd om als bemiddelaar op te treden tussen de strijdende partijen van de Voetianen en Coccejanen. In 1685 zond de Staten-Generaal hem als afgevaardigde om de Nederlandse regering te vertegenwoordigen bij de kroning van Jacobus II. Hij ontmoette toen in Londen de Aartsbischop van Canterbury en verscheidene vooraanstaande theologen. Het resultaat was, dat Witsius buitengewone belangstelling kreeg voor de Engelse theologie. Hij werkte er aan mee om de werken van Thomas Goodwin, William Cave en Thomas Gataker in het Nederlands vertaald te krijgen. En op verzoek van enkele Engelse geleerden schreef hij een verhandeling over de Arminiaanse strijd, die toen in Groot-Brittannië woede.

De verdiensten van Witsius als theoloog zijn aanzienlijk. Hij was een goed exegeet, die de nadruk legde op eenvoud en nauwkeurigheid, terwijl hij een extreem allegoriseren en een vergezochte typologie vermeerde. Hij was één van de eerste bepleiters van de historische interpretatie van de Schriften en waarschuwde tegen scholasticisme. Witsius is echter hoofdzakelijk voort blijven leven als verbondstheoloog. Zijn werk over het Stelsel van de Verbonden was gedurende vele jaren een standaardwerk in Holland, Engeland, Schotland en Nieuw-Engeland. Zijn invloed was aanzienlijk, in het bijzonder op de Schotse theologie. Vele van zijn werken werden in het Engels vertaald en werden populair, speciaal bij Marrow mannen. Fraser schreef bij voorbeeld: "de werken van Witsius zijn onsterfelijk en zullen altijd bewonderd worden." Rabbi Duncan noemde Witsius "misschien de meest tedere en geestelijk aangelegde rijke evangelieprediker, als ook één van de meest geleerde van de Nederlandse godgeleerden van de oude school". Hij noemde Witsius één van de degenen, die een bijzondere invloed op hem hadden en zijn levensbeschrijvers verklaren "dat de aantrekkingskracht zo sterk bleek, dat hij gedurende enige tijd nauwelijks kon theologiseren of preken zonder navolging van deze man."

Ik wilde wel, dat ik tijd had om meer vertegenwoordigers van het Nederlandse Puritanisme te noemen. Laat mij u nog wat namen geven. Jodocus van Lodensteijn was een groot prediker, wiens preken nog steeds in bepaalde Nederlandse kringen gelezen worden. Wilhelmus à Brakel leeft voort in zijn populaire handboek "De Redelijke Godsdienst", wat nog door velen wordt gelezen. Bernardus Smijtegeld, Theodorus van der Groe, en natuurlijk Comrie zijn mannen, wier namen nog heden ten dage in veel huizen genoemd worden. Dit zijn enkele van Holland's grootste mannen van de Nadere Reformatie; ieder van hen is te vergelijken met de Engelse en Schotse theologen, en zeker van een verwante geest. Het doet je goed om te zien hoe deze Engelse, Schotse en Nederlandse theologen elkaar in de hoogste achting hielden. Men kan spreken van een wederzijdse beïnvloeding en verrijking. Men zou van kruisbevruchting kunnen spreken. Gr. R. Ds. C. Pronk.

VOOR DE JEUGD

Beste jongelui!

De brief aan Filemon 4

"Paulus, een gevangene van Christus Jezus, en Timotheus de broeder, aan Filemon, de geliefde, en onze medearbeider....."

Fil : 1.

Paulus zat dus in de gevangenis te Rome, toen hij zijn brief aan Filemon schreef. Hij was geen goedkoop christen. Als ik dat zo schrijf, dan zullen jullie dat wel begrijpen. Wij zijn maar goedkoop christen. Het kost ons niets. Hoogstens een paar dubbeltjes, kwartjes of guldens, of wat je dan ook des zondags in de zak doet. En dat "kerkgeld" krijg je dan nog meestal van je ouders. Er zullen er nog niet zo veel zijn, die van hun eigen zakgeld ook eens iets geven voor de dienst des Heeren.

Het valt mij zelfs op, dat als ik op de catechisatie met de bus rond ga, de jongste kinderen er het meest in doen. De enige oplossing die ik er voor vinden kan is deze, dat de jongere catechisanten het geld van hun ouders krijgen en de ouderen..... Nee, ik ga niet verder met denken. Ik mag van niemand iets kwaads denken. Ik wil altijd graag het goede denken, vooral van jullie, die ik toch mijn vrienden noem. Maar het valt niet altijd mee, om dat te doen. Denken jullie in dit verband zelf maar. En dan niet aan een ander natuurlijk, maar aan jezelf. Het is gelukkig als de dienst des Heeren door jullie geen schade lijdt.

Doch wat we ook geven, het kostte Paulus heel wat meer. Hij werd er voor van zijn vrijheid beroofd. Hij kreeg slagen, meerdere malen. Verachting was zijn deel. Hij zat in de gevangenis en dan al zo lang. Hij zat echt niet zijn dagen te tellen, in die zin, dat elke dag verminderde. Dat was wel waar natuurlijk, maar het was uitzichtloos. Hij wist wel wanneer men hem gevangen gezet had, maar hij wist niet wanneer men hem weer los zou laten.

Laten we niet vergeten, dat al is het dat wij nog vrij mogen leven, er ook nog gelovigen zijn, die in de gevangnissen moeten zuchten. Wij denken aan de communistische landen, waar de ware christenen, die er voor uit durven te komen, net als Paulus, ook te vuur en te zwaard vervolgd worden. De folteringen waar men aan onderworpen is, kun je haast niet geloven, als je daar kennis van neemt.

Lieve vrienden, waardeer de vrijheid zolang die ons nog gelaten wordt. Want het zou wel eens kunnen dat dit echt niet zo lang meer duurt. En vraag je dan tegelijkertijd af, of je het ook zou kunnen verdragen, om om des geloofs wil smaadheid, vervolging en verdrukking te lijden? Alleen het echte geloof kan de vuurproef doorstaan. En dan is er nog veel wat er op lijkt en toch nog niet echt is. Er staat in 1 Cor. 13, dat het zelfs mogelijk is, dat ik mijn lichaam over geef om verbrand te worden, terwijl ik toch de liefde mis. En als ik liefde mis, dan ben ik nog niets, dan ben ik geen kind van God. Hoe is toch voortdurend een nauw zelfonderzoek nodig. Ik weet dat men daar tegenwoordig niet zo erg op gesteld is. En zeker moet je jonge mensen daar niet al te veel mee achter hun broek zitten. Ja, zo wordt er geredeneerd. Want al dat aandringen op zelfonderzoek schrikt alleen maar af. En dat mag vooral niet. Maar ik dacht, dat je jezelf nooit nauw genoeg onderzoeken kunt. Want je moest je eens vergissen. Dan geldt dit voor een eeuwigheid. Je kunt het dan nooit meer overdoen. Je kunt ten deze beter te nauw leven dan te ruim. Ik hoop dat jullie mij zullen begrijpen en het ook ter harte zullen nemen.

Paulus zat in de gevangenis, niet als een misdadiger, maar als een dienstknecht van de Heere Jezus Christus. Deze gedachte zit zo heel mooi verpakt in de eerste regel van zijn brief.

Wij hebben het zo verklaard, dat hij terwille van het volgen van de Heere Jezus in de gevangenis was terecht gekomen. En dat is de waarheid. Maar er zit nog veel meer in. Want er staat letterlijk, dat hij een gevangene was "van" Jezus Christus. Hij was niet alleen door zijn vijanden gevangen genomen, maar de Heere had hem óók gevangen genomen.

Ja, dat was toch een wonderlijke gevangenneming. Het was al verscheidene jaren geleden, maar toen was hij een vijand van Christus Jezus. Hij vervolgde Hem toen met een bittere haat in Zijn gemeente. Want de gemeente is het Lichaam van Christus. En wie de gemeente vervolgt, vervolgt het Lichaam van Christus. Dat is Christus zelf. Hij zou het liefst al diegenen maar doden, die de Heere volgden. Hij had volmacht gekregen van het Sanhedrin om zelfs te Damascus zijn Christus-en-Zijn-gemeente-hatend-bedrijf uit te oefenen.

Toen maakte hij zich schuldig aan zeer zware misdaden. Hij maakte zich des doods schuldig. Op zijn heilloos pad werd hij toen gevangen genomen, door de Heere Jezus Christus zelf. Hij kwam in de gevangenis terecht. Daar zat hij in de boeien. Maar het waren koorden van liefde en touwen van eeuwige goedertierenheid, waarmede hij gebonden was. De Heere had hem gevangen genomen, niet om hem te doden, maar om hem het leven te geven, ja het eeuwige leven. Dat heeft hij in de gevangenis te Damascus geleerd. En opdat deze doodswaardige misdadiger nu eeuwig zou kunnen leven, daarom was de Heere Jezus Christus voor hem de dood ingegaan. En nu wilde hij niet anders zijn, dan een gevangene van Jezus Christus. Ik heb nog nooit gelezen dat Paulus enige moeite gedaan heeft om uit die boeien verlost te worden. Het was hem een zalig voorrecht een "gevangene van Christus" te mogen zijn.

De Heere had hem gevangen genomen, niet om hem op te sluiten, maar om hem in Zijn dienst te nemen. Hij had hem tot Zijn eigendom gemaakt. Hij had hem gekocht met de dure prijs van Zijn dierbaar bloed.

Zijn jullie zo ook al gevangen genomen? Want kijk, jongens en meisjes, dat is nu zo nodig. Van nature, dat wil zeggen, krachtens onze eerste geboorte, zijn wij allemaal vijanden van God en Zijn volk. Bij de een komt het er uit en bij de ander blijft het er in. Het laatste is beter dan het eerste. Maar voor God, Die het hart aanziet, maakt het niet zoveel verschil. En een ieder die door de Heere gevangen genomen wordt, komt er echt wel achter, dat het niet om zijn goeddoen is. O zeker, van te voren kan men dat allemaal niet zo bekijken, dat de Heere je gevangen neemt, om dat Hij niets anders dan het goede met je voor heeft. Als je staande gehouden wordt, gearresteerd wordt, ontdekt wordt, dan vrees je het ergste. Want je ziet niets anders dan je schuld. Je hebt de dood verdiend. Dit te geloven, echt te geloven dat je de dood verdiend hebt, is geen zaak van vreugde. Je vindt dan niets anders dan benauwdheid en droefenis. Je kunt dan Paulus wel begrijpen, dat hij drie dagen en nachten niet heeft gegeten en gedronken, doch dat hij vastte en bad. Je kunt dan als een des doods schuldige alleen maar om genade bidden. En als je dat echt doet, dan krijg je ook genade. Want wie Hem aanroept in de nood, die vindt Zijn gunst oneindig groot. Wat is dat geweldig als je ogen er voor mogen open gaan, dat de Heere je gevangen genomen heeft, niet om je te verderven, maar om je te behouden. Dat Hij je in de banden gebracht heeft, niet om je als een gekluisterde te pijnigen, maar om je in vrijheid te doen leven. Dat is bevrijd van de tyrannie van de duivel en de heerschappij der zonde en der wereld.

Als je dat beleefd, ja, dan wil je wel een gevangene zijn van de Heere Jezus Christus. Want dan ben je met banden der liefde aan Hem verbonden. En dat zijn geen knellende banden, maar zalige en zoete banden. In die banden wordt de ware vrijheid beleefd. Dan is het ook niet erg, al moet je dan in de wereld verdrukking lijden. Het kan je dan een blijdschap zijn, smaadheid te mogen lijden om Christus wil. Je kunt dan als wereldse banden je knellen en pijn doen, wel zingen: Maar de HEER zal uitkomst geven Hij, Die 's-daags Zijn gunst gebiedt.

'k Zal in dit vertrouwen leven
En dat melden in mijn lied.
'k Zal Zijn lof zelfs in de nacht
Zingen daar ik Hem verwacht.
En mijn hart, wat mij moog' treffen
Tot de God mijns levens heffen.

Deze wonderlijke blijdschap heeft Paulus gekend, als een gevangene van Christus Jezus. En dezelfde blijdschap wordt nog gekend door al diegenen die van Christus zijn. De omstandigheden mogen verschillen. Als je niet letterlijk in de gevangenis zit, zoals Paulus, dan kun je daar ook niet uit praten. Maar al loop je dan nog vrij over de straat, dan kun je toch nog benauwd worden van alle zijden. Doch als je dan de Heere ootmoedig aan mag roepen, dan geeft Hij toch verhooring in het lijden en doet je in de ruimte gaan. En wie in de "Ruimte" wandelen mag, die er bij God is, die kan huppelen van zielevreugd. Een onvernunftige man, weet hier niet en een dwaas verstaat dit niet. Verstaan jullie daar iets van?

Jullie aller vriend

Ds. H.C. v.d. Ent.

HERHAALDE OPROEP !!

DE CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE EVANGELISATIE - COMMISSIE VOOR OOST-VLAANDEREN

overweegt om te komen tot benoeming van een

EVANGELIST

voor OOST-VLAANDEREN (België)

die bereid is om in België te gaan wonen, en die zal arbeiden in samenwerking met de kerkeraad van Zaamslag.

De genoemde kerkeraad en commissie nodigen degenen, die zich daartoe aangetrokken voelen, gaarne uit, een brief met uitvoerige inlichtingen, referenties en eventuele salariswensen, te zenden aan de secretaris: de heer J. M. Verhelst, van Heetveldestraat 19, Zaamslag (Z.-VI.).

Ambtelijke ervaring kan een aanbeveling zijn, maar is geen vereiste.

Eventueel kunnen door een daartoe bevoegde kracht ook enige uren goddiensonderwijs aan een Mavo-school in Zeeuws-Vlaanderen gegeven worden.

Voor bijbels, boeken en muziek
is **LINDENBERG** uniek !

Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)

ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

**PLAATST
UW
FAMILIEBERICHTEN
OOK
IN
„BEWAAR
HET
PAND”**

**HOTEL
DREYEROORD -
OOSTERBEEK**
Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

**„Uw Vermagerings-
kruiden hebben mij
ontzettend goed geholpen”.**

Mw. A. d. B. te R.

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

**GENEES-
KRACHTIGE
KRUIDEN**

Maandkuur f 10,95
(verz. inkl. inbegrepen)

**Drogisterij
SIKKING**

Barvoetestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 32 46 06

heeft uit de werken van W. Tyndale en J. Bradford. De voorrede is van Teellinck zelf en is gedateerd 5 december 1607. Het geschrift heet: Een Dialogue oft t' samensprekinghe van den Staat van een Christenmensche.

Daarna geeft Ds. van der Haar een bibliografie betreffende Simon Simonides Deze was indertijd o.a. predikant te Oosthuizen en Hobrede en in West-Zaandam. Dat zijn nu plaatsen waar het modernisme heerst. Het valt telkens op, dat er vroeger bekende predikanten gestaan hebben op plaatsen, waar men nu niets of weinig meer moet hebben van de leer der waarheid.

Drs. L.F. Groenendijk schrijft over: Piëtisten en Puriteinen over de naamgeving. Daaruit blijkt, dat zij bezwaar hadden tegen het geven van bepaalde namen aan de kinderen.

Het laatste artikel heet: De "Christelyke gezangen" van Hendrik Uilenbroek enige notities. Ook dit artikel is door Drs. Groenendijk geschreven.

De uitgeefster is Lindenberg's Boekhandel, Slaak 8, Rotterdam 3016. Deze schrijft nog het volgende: Abonnementen op dit tijdschrift kunnen uitsluitend worden opgegeven door overmaking van het abonnementsgeld (f 27,50 per jaargang) op bankrekening 69.36.14.757 van de N.M.B. te Rotterdam. Gironummer van de bank is 553. Dit ter voorkoming van uitgebreide administratieve rompslomp. Wanneer het blad meer dan 500 abonnementen krijgt, stellen wij de lezers voor hetzelfde bedrag een uitbreiding in het vooruitzicht van 4 of 8 pagina's met een steviger omslag. Gezien de hoge portokosten is dit nu nog niet haalbaar. In de volgende nummers komen o.a. de artikelen: Willem Teellinck in het licht zijner geschriften (2), De Zwanenzang van Simon Oomius, Samuel van Haringhous als uitgever van de Nadere Reformatie, Koelman's vertaling van Joseph Symonds' "The Cas and Cure Of A deserted Soule". Proefnummers van de eerste aflevering zijn verkrijgbaar a f 7,50 bij Lindenberg's Boekhandel en een aantal reformatische boekhandels.

We verwachten dat er wel belangstelling voor dit documentatieblad zal bestaan.

B.

ZENDINGS DAG

van de

CHR. Geref. Kerk te ELBURG

op

WOENSDAG 20 JULI 1977

in de Gereformeerde Kerk,
Vrijheidsstraat 1, aanvang 's morgens
10.15 uur D.V.

Leiding :

Ds. H. v. Leeuwen

Spreekers :

Ds. L. W. v. d. Meij van Middelharnis;
Ds. A. Baars van Urk.

PAUZE, koffie met broodjes verkrijgbaar.

Aanvang 's middags :

14.00 uur.

Ds. P. Beekhuis van Noordeloos, voor
Spaans-Evang. Zending;

De heer J. Kwantes van Alkmaar;

Ds. M. C. Tanis van Sliedrecht.

Sluiting :

± 16.30 uur.

NOOD IN ZEEUWS-VLAANDEREN !!

WIE KOMT ONS HELPEN ??

Aan de Chr. MAVO-school te OOSTBURG, Melkweg 3, tel. 01170 - 3112, is dringend behoefte aan een

DOCENT

die duidelijk werkt vanuit Bijbels-reformatorisch beginsel.

Het gaat om een vacature voor 18 uur ENGELS en 6 uur NEDERLANDS, terwijl aanvulling tot een volledige betrekking mogelijk is.

De school wordt ook bezocht door een vrij groot aantal leerlingen uit TERNEUZEN en omstreken, daar er een samenwerkingsverband is met de Ver. voor Voortgezet Onderwijs op Geref. Grondslag aldaar.

Inlichtingen worden U gaarne verstrekt door de voorzitters van de beide besturen, de heer A. M. Kunst, tel. 01170-2490 en Ds. D. J. v. Vuuren, tel. 01153-1375, en uiteraard door de directeur de heer H. v. d. Vlugt.

Sollicitaties te richten aan de secr.: mevr. J. de Koeijer-Klaver, Isabelladijk 1, Aardenburg.

**Zoekt U alleen verantwoorde boeken
Kom dan bij boekhandel Kool zoeken**

**Dus niet langer gezocht,
Daar al uw boeken gekocht.**

Wij leveren en verzorgen gaarne al uw in-tekeningen van al uw

★ **Boekwerken - Bijbels - Psalmboeken, (uitsluitend Statenvertaling) - Houtbrandteksten - Tegels - Houtsnijwerk - Boekenleggers, enz. enz.**

UITGEVERIJ - BOEKHANDEL

KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal - Tel. 08385 -
13978 - Postbus 177 - Antwoordnummer 77
Giro 280572 - Bankrek. Rabobank Veenendaal
Rek. nr. 36.51.10.191.

BOEKBESPREKING

DOCUMENTATIEBLAD NADERE REFORMATIE

Het eerste nummer van dit documentatieblad is verschenen. De redactie bestaat uit Ds. J. van der Haar en Drs. W.J. op 't Hof.

In haar redactioneel zegt zij het volgende: "Eén van de weinige positieve ontwikkelingen die de laatste tijd op te merken zijn, is dat de aandacht voor de bestudering van de Nadere Reformatie groeiende is. Terwijl enerzijds het aantal mensen dat de "oude schrijvers" leest, terugloopt, is het anderzijds zo dat een groot gedeelte van hen die dat wel doen, niet alleen oorspronkelijke werken leest - en er hopelijk ook uit leeft -, maar daarbij ook meer van de schrijvers, hun leven, hun werken en hun tijdstandigheden als ook van het geheel van de Nadere Reformatie wil te weten komen. Parallel hiermee leeft er in kringen van predikanten, kerkhistorici en wetenschapsmensen uit andere geesteswetenschappen een sterke belangstelling voor de Nadere Reformatie. Menende in een behoefte te voorzien zijn wij gekomen tot het in leven roepen van een documentatieblad dat zich bezig houdt met de bestudering van de Nadere Reformatie. De opzet hierbij is te komen met nieuwe, ongepubliceerde feiten en inzichten betreffende het geheel van de Nadere Reformatie (beginnend met J. Taffin en eindigend met Th. van der Groe).

In dit eerste nummer komt een artikel voor, getiteld: Willem Teellinck in het licht zijner geschriften (1). De schrijver hiervan is Drs. op 't Hof. Hij schrijft dat het zijn voornemen is de pennevruchten van Teellinck één voor één zo chronologisch mogelijk te laten passeren en te bespreken. Dit artikel geeft een behandeling van zijn eerste geschrift, dat echter niet van de hand van Teellinck zelf is, maar een door hem gemaakte vertaling van een geschriftje van de engelse piëtist W. Perkins, die op zijn beurt de stof als een soort bloemlezing verzameld